

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA GEOGRAFIJE

Nastavna jedinica: Vrste stijena (2 školska sata)	Škola:
Nastavna tema: Reljef Zemlje	Nastavnik/ca:
Redni broj:	Razred: prvi
Tip nastavnog sata: obrada nastavnog sadržaja	Datum:
ISHOD (razrada): <u>B.1.2. Učenik razlikuje vrste stijena prema nastanku, glavne strukturne elemente litosfere, objašnjava postanak fosila, metode određivanja starosti stijena, postanak reljefa i njegovih glavnih genetskih tipova te njihovu međuovisnost s društvom i njegovim aktivnostima na primjerima iz svijeta i Hrvatske koristeći se geografskim kartama i IKT-om</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - razlikuje vrste stijena prema nastanku - navodi primjere iskorištavanja minerala i stijena	
OBICI RADA: <ul style="list-style-type: none"> - rad u skupini - frontalni - diskusija	
METODE RADA: <ul style="list-style-type: none"> - metoda razgovora - metoda izlaganja - neizravna grafička metoda - rad s tekstem - metoda demonstracije	
KLJUČNI POJMOVI: minerali, stijene, magmatske, metamorfne, sedimentne stijene, granit, mramor	
NASTAVNA SREDSTVA I POMAGALA: <ul style="list-style-type: none"> - udžbenik, atlas, pametna ploča, školski tableti/mobitel, geološka zbirka (stijene i minerali)	

ORGANIZACIJA I TIJEK NASTAVNOG SATA			
VRIJEME I SADRŽAJ SATA	AKTIVNOST UČENIKA	VREDNOVANJE (formativno i povratna informacija učeniku)	POVEZANOST S MEĐUPREDMETNIM TEMAMA/ KORELACIJA
5' <u>UVODNI DIO</u>	<ul style="list-style-type: none"> - utvrđuje gradivo prošloga sata o starosti reljefa u Hrvatskoj služeći se geološkom ljestvicom i geološkom kartom 	Uz pomoć atlasa i geološke karte Hrvatske odgovori na sljedeća pitanja: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kojim geološkim erama pripada najveći dio površine Hrvatske? 2. Imenujte nekoliko najstarijih gromadnih gora. 3. Kojoj geološkoj eri pripada reljef tvog zavičaja? 	
65' <u>GLAVNI DIO</u>	<ul style="list-style-type: none"> - učenici su podijeljeni u 5 skupina te zadatke rješavaju tako da se kreću u krug od stola do stola na kojima su postavljeni radni listići i uzorci minerala i stijena iz geološke zbirke (napomena: nije nužno, ukoliko ne postoji geološka zbirka). - kreću se smjeru kazaljke na satu i rješavaju radne listiće od 1-5. Svaka skupina počinje sa različitim brojem radnog listića, a cilj je da sve skupine prođu sve radne listiće. Skupine mijenjaju svoje 	Uvodni zadatak za sve skupine <ol style="list-style-type: none"> 1. Što su stijene? 2. Kako se naziva znanost koja proučava stijene? 3. Razlikujemo 3 skupine stijena, nabroji ih. 4. Uz pomoć skice iz udžbenika objasni stijenski ciklus. Radni listić 1 MINERALI Na pitanja odgovori služeći se geološkom zbirkom, prezentacijom „Minerali“ ili internetom. <ol style="list-style-type: none"> 1. Što su minerali? 2. Navedi nekoliko primjera. 3. Koja je primjena minerala u svakodnevnom životu? 	osr B.4.2. Suradnički uči i radi u timu. uku D.4/5.2. Suradnja s drugima - učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć. ikt C 4. 3. Učenik samostalno kritički procjenjuje proces, izvore i rezultate pretraživanja te odabire potrebne informacije. ikt C 4. 4. Učenik samostalno odgovorno upravlja prikupljenim informacijama.

	<p>lokacije svakih 12-tak minuta.</p> <p>-</p> <p>Prvi zadatak je isti za sve skupine (učenici odgovaraju na pitanja o stijenama općenito služeći se udžbenikom). Nakon toga prelaze za radne listiće od 1-5. Na svakom stolu rješavaju zadatke s radnih listića te gledaju uzorke koje uspoređuju, analiziraju i navode kao primjere za određenu vrstu stijene.</p> <p>- analizira uzorke minerala i stijena, odgovara na pitanja uz pomoć udžbenika, prezentacije o mineralima i interneta</p>	<p>Radni listić 2</p> <p>MAGMATSKJE STIJENE (nadopuni rečenice)</p> <p>Udio u Zemljinoj kori iznosi _____%</p> <p>Navedi podjelu magmatskih stijena te za svaku podvrstu opiši nastanak i navedi primjere stijena:</p> <p>a) _____</p> <p>b) _____</p> <p>Pročitaj na 29.str. u udžbeniku ili na internetu o Geoparku Papuk te izdvoji nekoliko zanimljivosti.</p> <p>Radni listić 3</p> <p>SEDIMENTNE STIJENE (1. dio - KLASTIČNE)</p> <p>- prekrivaju 75% Zemljine površine</p> <ol style="list-style-type: none"> Opiši njihov nastanak? Glavno obilježje sedimentnih stijena su: _____. Sedimentne stijene PREMA NAČINU POSTANKA dijelimo na: _____. Opiši kako nastaju klastične sedimentne stijene. <p>Primjeri nevezanih klastičnih stijena: glina, pijesak, šljunak....</p> <p>Nabroji nekoliko vezanih klastičnih stijena te iz kojih nevezanih stijena su nastale.</p>	<p>uku A.4/5.1. Učenik samostalno traži nove informacije iz različitih izvora, transformira ih u novo znanje i uspješno primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>4. Kritičko mišljenje</p> <p>uku A.4/5.4. Učenik samostalno kritički promišlja i vrednuje ideje</p> <p>3. Interes</p> <p>osr B 4.3. Preuzima odgovornost za svoje ponašanje.</p> <p>- Biologija/Kemija (živi svijet /kemijski elementi, vrste minerala)</p>
--	--	--	--

		<p>Radni listić 4</p> <p>SEDIMENTNE STIJENE (2. dio – KEMOGENE I BIOGENE)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opiši nastanak kemogenih sedimentnih stijena te navedi njihove primjere. 2. Opiši nastanak biogenih sedimentnih stijena te navedi primjere. <p>Pročitaj o sedri na 29. str. u udžbenika/internet te objasni kako nastaje sedra?</p> <p>Radni listić 5</p> <p>METARMORFNE STIJENE</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Opiši nastanak metamorfnih sedimentnih stijena te navedi njihove primjere. 2. Pročitaj tekst na 30. str. udžbenika /internet:u „Medvednički zeleni škriljavac“ te navedi nekoliko informacija o gospodarskom iskorištavanju te stijene. 3. ZAKLJUČAK: Stijene se u svakodnevnom životu koriste za: _____ (nadopuni rečenicu). <ul style="list-style-type: none"> - vještina i brzina pronalaženja podataka iz udžbenika i s interneta - korištenje uzoraka minerala i stijena - uspješnost analize uzorka stijene - komunikacija i suradnja unutar skupine 	
20'	Učenici analiziraju radne listiće, provjeravaju svoje	<ul style="list-style-type: none"> - prezentacijske vještine učenika - brzina i točnost rješavanja zadataka 	

<u>ZAVRŠNI</u> <u>DIO</u>	odgovore uz pomoć nastavnika i plana ploče Ponavljaju usvojeno gradivo odgovarajući na tri pitanja	Napiši u bilježnicu: 3 – informacije koje mislim da znam ... 2 – informacije koje su mi nejasne / ne znam ... 1 – informacija koju sigurno znam ... - diskusija - primijeniti naučeno - formativno vrednovati	
--	---	--	--

PLAN PLOČE (analiza zadatka)

MINERALI I STIJENE (mineralogija i petrologija)

MINERALI

- osnovna strukturna jedinica stijena

Primjeri: kvarc, kalcit, grafit, sumpor, zlato, halit, gips, dijamant

Osnovne karakteristike – tvrdoća, sjaj, boja, elastičnost

STIJENE – nakupine različitih minerala

VRSTE STIJENA:

1. VULKANSKE/ERUPTIVNE – najzastupljenije

a) DUBINSKE/INTRUZIVNE - nastaju u unutrašnjosti, prilikom sporog hlađenja (granit)

b) POVRŠINSKE/EFUZIVNE - naglo izljevanje magme na površinu: lava (bazalt), vulkansko staklo (opsidijan), plovučac...

2. SEDIMENTNE/TALOŽNE

a) **MEHANIČKE/KLASTIČNE** – taloženjem već postojećih stijena

1. NEVEZANE - šljunak, pijesak, mulj, glina...
2. VEZANE - breča, konglomerat, pješčenjak, šejl...

b) **KEMOGENE** – nastaju kristalizacijom iz otopina

- sol, sedra
- vapnenac i dolomit (kemogene i biogene stijene)

c) **BIOGENE** – nastaju taloženjem dijelova živih organizama

- vapnenac, dolomit, ugljen, nafta...

3. METAMORFNE/PREOBRAŽENE

- preobrazbom bilo koje vrste stijena uz povišenu temperaturu i tlak
- vapnenac → mramor
- granit → gnajs

GOSPODARSKO ISKORIŠTAVANJE:

MINERALI: nakit, precizni mehanizmi, ukrasi...

STIJENE: građevinski materijal, skulpture, spomenici...

LITERATURA ZA NASTAVNIKA:

- Šoufek, M., Svijet minerala (1991.), Školska knjiga, Zagreb
- Haiman, S., *Geografski atlas za gimnazije i strukovne škole* (2014, Školska knjiga, Zagreb

- Stijena koja raste - ABC Geografija (15.9.2023.)
- Minerali i kristali - Mineral expo - naučite sve o preko sto vrsta minerala. (15.9.2023.)

IZVORI:

- [Videozapisi tražilice Bing](#) (15.9.2023.)